

RAADSVOORSTEL:

2009-2010

Ons kenmerk: RO 09.2067919

Registratienummer : GR 09.

Ingekomen op :

Onderwerp: Uitvoeringsplan Concourslaan

Groningen,

Aan de raad,

In 2006 heeft uw raad de structuurvisie Stadspark vastgesteld. Op basis van die structuurvisie is een start gemaakt met een grote opknopbeurt van het Stadspark. De uitvoering gebeurt in fases. Naast het Springerpark (waar een begin is gemaakt met het herstel van paden en beplanting) en het voorpark Stadspark (waarvoor een herinrichtingsplan is opgesteld dat begin volgend jaar in uitvoering komt) vormt de Concourslaan een van de deelgebieden die als eerste wordt aangepakt.

De Concourslaan is dé entree van het Stadspark vanuit de stad (Paterswoldseweg/ Parkweg) en is de hoofdroute voor fietsers en voetgangers. De uitstraling van de Concourslaan is van groot belang voor de beleving van het Stadspark. Belangrijke doelstelling van de structuurvisie Stadspark is om de Concourslaan in ere te herstellen en de laan weer de grandeur te geven die past bij een hoofdroute.

In de afgelopen periode is een begin gemaakt met de aanpak van de Concourslaan. Het wegprofiel in een groot deel van de Concourslaan is aangepast en heeft een uniforme breedte gekregen. Daarbij is tegelijkertijd de afwatering van regenwater verbeterd door vernieuwing van de goten aan weerszijden van de weg. Om de groenstructuur te herstellen is een deel van de oude beuken vervangen door nieuwe. Bij de herplant van de jonge beuken zijn kleinschalige verbeteringen aangebracht rondom de nieuw aangeplante bomen.

Ondanks de ingrepen die we ten aanzien van de bomen hebben gedaan blijft de kwaliteit van de beuken ons grote zorgen baren. Een groot gedeelte van de oude beuken was het afgelopen voorjaar- en zomerseizoen kaal en veel bomen zijn instabiel. Daarom hebben wij de kwaliteit van de bomen en de leefomstandigheden van de beuken langs de Concourslaan de afgelopen periode opnieuw uitgebreid onderzocht.

Resultaten onderzoek beuken Concourslaan.

Het onderzoek is verricht in samenwerking met het externe bureau Boom KCB. De uitkomsten van het onderzoek zijn neergelegd in een tweetal rapportages van Boom

KCB, die voor u ter visie liggen in de visietrommel:

- rapportage stabiliteit beuken;
- rapportage voorbereidend onderzoek naar de huidige kwaliteit en leefomstandigheden van de bomen

Hieronder geven wij de belangrijkste conclusies uit het onderzoek weer.

Huidige kwaliteit en leefomstandigheden bomen.

De problematiek met betrekking tot de kwaliteit van de beuken speelt al heel lang. De eerste onderzoeksrapporten dateren van 1994. Van de ongeveer 350 beuken die na de oorlog werden aangebracht, zijn er nu nog 158 over. Dit betekent dat er in de loop der jaren al zo'n 200 beuken verloren zijn gegaan. En dat proces zet zich door. Van de nu nog resterende beuken hebben ruim 30 een erg slechte vitaliteit. Bovendien zijn nagenoeg alle nog resterende bomen instabiel. Dit is gebleken uit de steekproefsgewijze stabiliteitsmetingen en vitaliteitsonderzoeken. De wortelsterfte is zo ernstig dat de terugval in conditie niet is om te buigen. Dat betekent dat er ook geen verbetering van de stabiliteit van de bomen is te verwachten. Gelet op de conditie van de nu nog aanwezige oude beuken langs de Concourslaan is de verwachting dat het afsterven van de beuken zich naar verwachting op relatief korte termijn - binnen 10 jaar - zal voltrekken. Daarbij is er een reële kans dat de oude beuken, vanwege het slechte wortelgestel omwaaien. 's Winters is dit risico relatief klein, maar vanaf het moment dat de bladeren weer aan de bomen komen is dit risico veel groter.

De afgelopen jaren hebben wij ter vervanging van de oude beuken diverse jonge beuken geplant en daarbij kleinschalige verbeteringen aangebracht rondom de aangeplante bomen. De jonge beuken zijn echter niet goed aangeslagen.

De problemen met betrekking tot de vitaliteit van de bomen hebben een direct verband met de waterhuishouding en de grondsamenstelling. De bomen hebben te kampen met afwisselend wateroverlast en watertekort. Dit wordt veroorzaakt door de slechte grond-samenstelling, de verdichting van de bodem en de wisselende waterstanden in bodem- en oppervlaktewater.

Mogelijke aanpak Concourslaan.

Er zijn twee mogelijkheden om de problematiek met betrekking tot de bomen langs de Concourslaan aan te pakken:

Doorgaan met de kleinschalige aanpak.

Bij deze aanpak worden de minst slechte (maar wel instabiele) beuken nog een aantal jaren behouden, totdat de kap niet langer kan worden uitgesteld. Vanwege de slechte stabiliteit is het dan wel noodzakelijk om de bomen minder gevoelig te maken voor windworp (omwaaien). Daarvoor moeten de bomen fors gesnoeid worden.

Deze aanpak heeft de volgende nadelen:

- Voor beuken is snoei een zeer ingrijpende maatregel. Deze boomsoort reageert negatief op snoeien (zonnebrand en taksterfte). De aftakeling van de kwaliteit van de boom zal na de snoei nog sneller gaan, met als resultaat dat alle oude beuken op nog kortere termijn verloren gaan.
- De nieuwe aanplant ondervindt veel licht- en vochtconcurrentie van de tijdelijk resterende oude beuken. Hierdoor zal de nieuwe aanplant minder goed slagen.

- Door de aanwezigheid van de (tijdelijk) te handhaven oude beuken is er nauwelijks ruimte om een nieuwe, goede groeiplaats voor de nieuwe bomen te maken.
- Er ontstaat geen uniforme bomenlaan.

Overgaan op een grootschalige aanpak met een duurzame plantplaatsinrichting.

Bij deze aanpak worden alle oude bomen in een keer gekapt en worden de jonge beuken opgenomen en teruggeleverd aan de kweker. Vervolgens wordt de groeiplaats opnieuw ingericht en worden de nieuwe bomen geplant.

Deze aanpak heeft de volgende voordelen:

- Er worden goede groeiomstandigheden gecreëerd voor alle nieuwe bomen.
- Door de oude bomen in een keer weg te halen en de jonge bomen op te nemen ontstaat er ruimte om de groeiplaats technisch goed in te richten.
- Er is geen gevaar van omvallende bomen.
- Er ontstaat een eenduidige laanbeplanting met grandeur conform de vastgestelde structuurvisie Stadspark.

Conclusie.

Ondanks alle inspanningen die we de afgelopen jaren hebben gedaan om de groeiomstandigheden te verbeteren is het niet mogelijk gebleken de beuken aan de Concourslaan in stand te houden. Het is naar onze opvatting dan ook onontkoombaar om over te gaan tot een grootschalige aanpak van de problematiek. Daarbij wordt de grondsamenstelling verbeterd, zodat de groeiomstandigheden optimaal worden. Ook wordt samen met het waterschap de waterhuishouding en de aan- en afvoer van water verbeterd, waardoor de fluctuatie van de grondwaterstand wordt beperkt. Alleen daarmee kunnen we een duurzame plantplaats creëren die noodzakelijk is om een monumentale bomenrij aan de Concourslaan te realiseren.

Boomsoortkeuze.

De keuze voor een grootschalige aanpak met een duurzame plantplaatsinrichting biedt ook de mogelijkheid om voor een andere boomsoort te kiezen. Aan de Concourslaan - destijds als onderdeel van het Stadspark ontworpen door Leonard Springer en Mulock Houwer - hebben verschillende bomen gediend als laanbeplanting. In het begin stonden er iepen. Maar door de iepziekte zijn deze al snel vervangen door Esdoorns. In de tweede wereldoorlog was de behoefte aan brandhout zo groot dat ook de Esdoorns geen lang leven waren beschoren. Direct na de oorlog is begonnen met de herstelwerkzaamheden en is gekozen voor de aanplant van beuken. Daar is in de daarop volgende decennia op voortgeborduurd. Beuken die dood gingen werden door jonge beuken - en heel incidenteel door een eik - vervangen.

Gebleken is echter dat de beuk zeer gevoelig is voor de natte en zware ondergrond die we aantreffen langs de Concourslaan. De bovenste 0,65 meter bestaat uit veen op moerige klei. De laag daaronder bestaat uit zwaardere klei. De bovenste laag van 0,65 meter slecht doorlatende grond zal bij de aanpak van de Concourslaan zoals die hierboven is beschreven worden verbeterd. Verder zal de grondwaterstand - in samenwerking met het waterschap - worden gereguleerd op gemiddeld 1 meter onder het maaiveld.

Het probleem van de beuk is dat deze niet snel zal wortelen in zwaardere natte klei. Daarnaast is deze boomsoort ook gevoelig als er een boom, om wat voor reden dan ook, uitvalt. De naastgelegen boom krijgt dan last van zonnebrand en gaat daardoor ook

dood.

Conclusie.

De verbetering van de groeiomstandigheden voor de bomen langs de Concourslaan is een grote investering, die vraagt om een zorgvuldige en afgewogen boomsoortkeuze. Bij de keuze voor de beuk is niet uit te sluiten dat ondanks de grondverbetering en de maatregelen betreffende de waterhuishouding op middellange termijn opnieuw problemen ontstaan.

Overwogen kan worden om een boomsoort te kiezen die minder aanpassingen vergt van de grond. Daarbij kan gedacht worden aan de els, wilg of populier. Specialisten op dit gebied zijn unaniem van mening dat dit niet duurzaam is en raden dit af. Het planten van deze boomsoorten zal op korte termijn een behoorlijke besparing opleveren omdat de plantplaatsinrichting veel goedkoper is. De levensverwachting van dergelijke boomsoorten is echter beperkt. Na 30-50 jaar zullen deze bomen grote problemen geven in het beheer en vervolgens snel aftakelen.

Omdat zowel bij de keuze voor de beuk als de hiervoren genoemde boomsoorten een duurzame oplossing niet is gegarandeerd hebben we voor een andere boomsoort gekozen, namelijk de linde. Deze soort vraagt dezelfde maatregelen ten aanzien van de grondverbetering en de regulering van de waterhuishouding, maar biedt veel meer garanties voor een duurzame oplossing. Deze boomsoort is minder kritisch in grondsoort dan de beuk – waardoor deze ook in de dieper gelegen kleilaag groeit – en wordt minstens twee keer zo oud als de hiervoor genoemde boomsoorten. De linde past ook uitstekend in het ruimtelijk beeld dat voor de Concourslaan wordt nagestreefd.

Bovendien is deze boom ecologisch waardevol vanwege de levering van nectar en de goede stam- en takstructuur. Insecten en paddenstoelen kunnen goed in deze boom op schors- en bastniveau leven. Vogels kunnen goed in deze boomsoort nestelen.

Uitvoeringsplan Concourslaan.

Op basis van de hiervoor genoemde overwegingen hebben wij het uitvoeringsplan Concourslaan opgesteld, dat bestaat uit de volgende maatregelen:

- De oude en jonge bomen langs de Concourslaan worden gekapt c.q. opgenomen (planning maart 2010).
- Er wordt een kapvergunning verleend voor 168 bomen overeenkomstig de kaplijst Concourslaan groot onderhoud.
- De waterhuishouding wordt geoptimaliseerd (planning voorjaar 2010).
- De plantstroken voor de nieuwe bomen (2x 10 meter breed) worden grootschalig opnieuw ingericht (planning zomer 2010).
- Er worden ter vervanging van de huidige bomen 4 rijen bomen geplant (planning plantseizoen 2010-2011).
- In het gedeelte tussen de onderdoorgang bij de westelijke ringweg en het Scholtenmonument wordt aansluitend aan de grondwerkzaamheden aan weerszijden van de rijbaan een anti-parkeerbuisc aangebracht, om te voorkomen dat auto's in de berm parkeren en daarmee de groeiomstandigheden verstoren.

Gevolgen voor het groen.

Het Uitvoeringsplan Concourslaan heeft de volgende consequenties voor het groen langs de Concourslaan:

Omschrijving	Aantal	Omschrijving houtopstand	Opmerking
Kappen			
Ø stam > 20	168 stuks	bomen	
Opnemen			
Ø stam < 20	168 stuks	bomen	Niet vergunningsplichtig.
Herplant			
-bomen	400 stuks	maat 20-25 cm	Omtrek op 1 meter gemeten boven de grond

Op de kaplijst en de kaptekening – die voor u ter visie liggen in de visietrommel – zijn alle te kappen bomen aangegeven.

In de kapvergunning zal een herplantplicht worden opgenomen, waarbij het volgende wordt vastgelegd:

- aantal: ongeveer 400 stuks (nader uit te werken);
- maat: stamomtrek 20-25 cm. op 1,3 meter vanaf maaiveld;
- plantafstand: 8 meter;
- soort: linde.

Op de ontwerptekening – die in de visietrommel ligt – is de nieuwe bomenstructuur schematisch weergegeven.

Uitkomsten Ecologisch onderzoek.

Voor een ingreep zoals die nu wordt gedaan aan de Concourslaan is een ecologisch onderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek is verricht door het bureau Koeman en Bijkerk. Het betreffende rapport ligt voor u in de visietrommel. In het afgelopen jaar is in een drietal stappen een inventarisatie uitgevoerd. Daaruit is gebleken, dat er zich geen beschermde verblijfplaatsen van spechten of eekhoorns in de bomen van de Concourslaan bevinden. De laan wordt door vleermuizen gebruikt als migratieroute en foerageergebied. Deze functie wordt door de grootschalige kap echter niet blijvend aangetast en in die periode ook door het omliggende park voldoende gecompenseerd. Er zijn twee bomen gesignaleerd, waarin holtes als vaste verblijfplaatsen van rosse vleermuizen en gewone dwergvleermuizen fungeren. Omdat het afstervende bomen zijn, zullen de holtes op den duur ongeschikt zijn als verblijfplaatsen. Voor de kap van deze bomen zal daarom een ontheffing Flora- en Faunawet worden aangevraagd bij het ministerie. De kap wordt uitgevoerd in het meest optimale seizoen (voor 15 maart dus aan het eind van de winter) onder toezicht van een vleermuisdeskundige. Daarnaast worden er ter compensatie 5 vleermuis kasten in de omgeving opgehangen. De werkzaamheden zullen conform de gedragscode worden uitgevoerd, waarbij de ecologische effecten door een extern bureau worden gemonitord.

Burgerparticipatie.

De afgelopen maanden hebben we de problematiek met betrekking tot de bomen Concourslaan diverse malen besproken in het praktijkoverleg Stadspark - waarin verschillende natuurorganisaties zijn vertegenwoordigd - en in het Bestuurlijk Overleg Stadsnatuur. De natuurorganisaties zijn positief over het plan van aanpak en staan achter ons voorstel om te kiezen voor de linde als vervanging van de beuk.

Met het oog op de kapvergunningsprocedure die moet worden doorlopen wordt een informatiebijeenkomst belegd waarin het uitvoeringsplan en de kapvergunningsprocedure aan de burgers van de stad wordt toegelicht.

Beschikbaarstellen krediet

De kosten van het Uitvoeringsplan Concourslaan zoals hiervoor is omschreven worden geraamd op € 1.200.000,-- (ex BTW).

Bij de uitvoering van de eerste fase van de Concourslaan zijn reeds werkzaamheden verricht aan de weg. Het profiel heeft een uniforme breedte gekregen en er is een nieuwe deklaag aangebracht. Daarbij zijn tegelijkertijd over de volle lengte de goten aan weerszijden van de weg vernieuwd. Daarmee is de afwatering van regenwater verbeterd en wordt voorkomen dat dit water in de berm - waar de bomen staan - terecht komt. Ten aanzien van de verharding hoeven hier dus geen investeringen meer te worden gedaan.

De investeringen in het uitvoeringsplan richt zich nu op de grootschalige verbetering van de groeiomstandigheden van de bomen (bodemverbetering en betere regulering van de waterhuishouding) en het planten van een nieuwe boomsoort (de linde). De jonge beuken die de afgelopen periode zijn geplant, maar niet goed zijn aangeslagen, worden teruggeleverd aan de kweker en de grond die bij de kleinschalige grondverbetering van de afgelopen periode is gebruikt wordt afgevoerd en hergebruikt.

Wij stellen u voor de kosten van het uitvoeringsplan ad € 1.200.000,-- te dekken uit de verdeling Stadsmeierrechten 2008 onderdeel Stadspark.

Het totale budget Stadsmeierrechten 2008 onderdeel Stadspark bedraagt € 2.500.000,--. Vorig jaar mei heeft uw raad uit dit budget € 250.000,-- beschikbaar gesteld voor planvoorbereidingskosten. Daarnaast is de herinrichting van het voorpark voor een deel gedekt uit het budget verdeling Stadsmeierrechten, namelijk voor een bedrag van € 704.000,-- . Met de aanwending van € 1.200.000,-- voor het uitvoeringsplan Concourslaan resteert nog een bedrag van circa € 300.000,--.

Een deel van dit bedrag willen we aanwenden voor de uitwerking van het inrichtingsplan voor de omgeving van de nieuwe entree bij de A7. Leidraad daarbij is de door uw raad vastgestelde structuurvisie. Belangrijke onderdelen van dit inrichtingsplan zijn het inrichten van de entree en het parkeren. Voor de uitwerking van de plannen is een voorbereidingskrediet van € 100.000,-- benodigd. Daarmee komt het restantbudget Stadsmeierrechten op € 200.000,--. We stellen voor dit restantbudget te bestemmen voor de eerste uitvoeringsfase van het inrichtingsplan omgeving nieuwe entree bij de A7. Bij de uitwerking van het herinrichtingsplan zullen we aangeven hoe de uitvoering kan worden gefaseerd en op welke wijze de betreffende € 200.000,-- het meest optimaal kan worden ingezet. Dit voorstel - met het bijbehorende uitvoeringskrediet - leggen we vervolgens ter vaststelling voor aan uw raad.

Begrotingswijziging 2010						
Betrokken dienst(en)	RO/EZ					
Naam voorstel	Uitvoeringsplan Concourslaan					
Incidenteel / Structureel	Incidenteel					
Soort wijziging	Investing					
Tijdsplanning krediet	2010-2011					
Pr.gr. Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging reserve	Onttrekking reserve	Saldo
7.09 RO/EZ: Groen- en recreatievoorzieningen	1.300.000		1.300.000-		1.300.000	-
Totale begrotingswijziging	1.300.000	-	1.300.000-	-	1.300.000	-

Wij stellen u voor te besluiten:

- I. kennis te nemen van het uitvoeringsplan Concourslaan;
- II. een planvoorbereidingskrediet van € 100.000,-- en een uitvoeringskrediet van € 1.200.000,-- beschikbaar te stellen;
- III. de kredieten te dekken uit de verdeling Stadsmeierrechten 2008 onderdeel Stadspark;
- IV. de gemeentebegroting 2010 dienovereenkomstig te wijzigen;
- V. het restantbudget Stadsmeierrechten 2008 onderdeel Stadspark ad € 200.000,-- te bestemmen voor het inrichtingsplan omgeving nieuwe entree bij de A7.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

H.P. Bakker.